

A stylized, silhouette-based illustration of a cityscape at sunset. The sky transitions from a warm orange at the top to a deep red at the bottom. In the foreground, a large, dark rectangular sign hangs from two vertical lines, displaying the text 'MĚSTO SCHODŮ' in bright yellow, glowing neon-style letters. The city below is composed of various dark shapes representing buildings and structures. A prominent feature is a complex, zig-zagging staircase or walkway structure that winds through the scene. To the left, a tall, slender tower with a domed top is visible. In the lower right, a smaller building has a sign on its roof that reads 'HOST' in red capital letters. The overall aesthetic is graphic and atmospheric, reminiscent of a book cover or a poster for a city-themed project.

MĚSTO SCHODŮ

ROBERT JACKSON BENNETT

MĚSTO SCHODŮ

ROBERT JACKSON BENNETT

The background is a stylized, monochromatic illustration of a city skyline in shades of yellow and brown. A tall, slender tower with a domed top is on the left. To the right, there are several industrial buildings, including a large cylindrical tank and a tall chimney. A dark, rectangular sign is suspended in the foreground, featuring the text 'MĚSTO SCHODŮ' in a glowing, yellow, stylized font. The sign is held up by two vertical lines. Below the sign, a complex network of dark, skeletal staircases and walkways is visible, connecting different levels of the city. A small sign on one of the buildings reads 'BRNO 2015'.

MĚSTO SCHODŮ

BRNO 2015

ROBERT JACKSON BENNETT

Copyright © 2014 by Robert Jackson Bennett
Translation © Milan Pohl, 2015
Czech edition © Host — vydavatelství, s. r. o., 2015
(elektronické vydání)
ISBN 78-80-7491-651-9 (Formát PDF)
ISBN 978-80-7491-652-6 (Formát ePub)
ISBN 978-80-7491-653-3 (Formát MobiPocket)

*Pro Ashlee,
která mi pomáhá věřit v lepší zítřky*

A Olvos jim řekla: „Proč jste to udělaly, děti moje? Proč je nebe zahaleno kouřem? Proč jste vedly válku na dalekých místech a prolévaly krev v cizích zemích?“

A oni Jí odvětili: „Požehnala jsi nám jako svému lidu, a my jsme se radovali a byli šťastní. Ale pak jsme našli ty, kteří k Tvému lidu nepatřili, nechtěli k němu patřit, byli svéhlaví a neznali Tě. Odmítali otevřít své uši Tvým písním, vzít Tvá slova do svých úst. A tak jsme je svrhli na skaliska a zbořili jejich domy a prolili jejich krev a rozprášili je do všech světových stran, a měli jsme na to právo. Neboť my jsme Tvůj lid. Máme Tvé požehnání. Jsme Tví, a tak jsme v právu. Copak jsi nám to sama neříkala?“

A Olvos mlčela.

— KNIHA RUDÉHO LOTOSU, ČÁST IV, 13.51—13.59

NĚKDO JEŠTĚ HORŠÍ

„Domnívám se tedy,“ prohlásí Vasilij Jaroslav, „že je to otázka *úmyslu*. Jsem si vědom toho, že soud se mnou možná nebude souhlasit — tento soud se odjakživa rozhodoval spíše na základě následků než záměru —, ale za neúmyslnou škodu přece nemůžete počestnému skromnému obchodníkovi udělit tak vysokou pokutu, že ne? Zvlášť pokud je ta škoda, inu, poněkud *abstraktní*.“

Soudní síní se rozlehne zakašláním a proškrtne Jaroslavovu významnou odmlku. Za okny se po hradbách Bulikova míhají stíny mraků ženoucích se po obloze.

Guvernérka Turyin Mulagheshová potlačí povzdech a pohledne na hodinky. *Když bude mlít ještě šest minut, pomyslí si, budeme mít nový rekord.*

„A slyšeli jste svědectví mých přátel,“ říká Jaroslav, „mých sousedů, zaměstnanců, příbuzných, dokonce i mých... mých bankéřů. Lidí, kteří mě dobře znají, kteří nemají důvod lhát! Říkali vám zas a znovu, že to všechno je jenom nešťastná náhoda!“

Mulagheshová zalétne očima napravo k lavici nejvyššího soudu. Státní žalobce Jindash se tváří jako ztělesnění starostlivosti a na hlavičkový papír Ministerstva zahraničních věcí si čmárá kresbu vlastní ruky. Nalevo od Mulagheshové sedí hlavní diplomat Troonyi a s bezostyšným zájmem civí na vlnadnou dívku v první řadě. Vedle Troonyiho, na konci lavice nejvyššího soudu, je prázdná židle, kde obvykle sedává hostující profesor dr. Efram Pangyui, ale ten se v poslední době účastní těchto řízení stále méně často. Popravdě řečeno, Mulagheshová vítá jeho absenci s povděkem: svou přítomností v soudní síni, o celé téhle zatracené zemi nemluvě, jí způsobil už dost bolesti hlavy.

„Soud —“ Jaroslav dvakrát uhodí do stolu, „— se musí řídit rozumem!“

Musím si najít někoho, říká si Mulagheshová, kdo by sem chodil místo mě. Ale je to jen zbožné přání: jako guvernérka Bulikova, hlavního města Kontinentu, má povinnost předsedat všem soudním procesům, i těm nejmalichernějším.

„Všichni jste slyšeli a musíte pochopit, že nikdy nebylo mým úmyslem, aby cedule před mým podnikem hlásala... to, co hlásala!“

Jakmile se Jaroslav dotkne onoho citlivého tématu, v soudní síni to zašumí. Dívka v přední řadě si přehodí nohu přes nohu, Troonyi si promne vousy a trochu se předkloní. Jindash si na své malůvce vybarvuje nehty. Mulagheshová přelétne očima shromážděnou veřejnost a v duchu provádí soupis nejružnějších neduhů a nemocí: chlapec s berlemi — křivice; žena s pođobanou tváří — neštovice... Není si jistá, co je tomu chlapovi v rohu, ale usilovně doufá, že to, co pokrývá jeho tělo, je jenom bahno. Jaroslav a několik dalších přiměřeně úspěšných Kontinentálů si

mohou dovolit vodovod, a v jejich případě se tedy jedná o kontinentální exempláře zbavené špíny: s bledou kůží, výraznými rysy, tmavýma očima a v případě mužů také s nezkrtnými horami vousů. Mulagheshová a ostatní Saypuřané s nimi nápadně kontrastují, jsou malí, štíhlí a tmaví, s úzkými bradami a poněkud protáhlými nosy — a Troonyiho kabát z medvědí kůže svědčí o tom, že jsou zvyklí spíš na teplé saypurské podnebí daleko na druhé straně Jižních moří.

Mulagheshová do jisté míry — *velice malé* míry — Jindashův a Troonyiho nezájem chápe. Kontinent je zarputile, vzdorovité, tvrdšíjné zpátečnický, takže je někdy snadné zapomenout na všechny ty znepokojivé důvody, proč se Saypur obtěžuje tuhle bídnou zemi okupovat. (*Ale můžeme se pořád ještě považovat za okupanty, pomyslí si Mulagheshová, když jsme tady už skoro pětasedmdesát let? Kdy se z nás stanou místní obyvatelé?*) Kdyby Mulagheshová každému v soudní síni nabídla peníze a řekla: „Tady máte na léky, které potřebujete, a kupte si čerstvou vodu,“ bylo téměř jisté, že by jí Kontinentálové spíš plivli na ruku, než by od ní přijali jediný rudý cent.

Mulagheshová chápe, proč k nim chovají takový odpor. Sice vypadají jako obyčejní chudáci a žebráci, ale kdysi byli nejmocnějšími a nejnebezpečnějšími lidmi na světě. *A samozřejmě si to pamatují*, říká si Mulagheshová, když zavádí očima o jakéhosi muže, který na ni zírá s neskrývaným vztekem. *A proto nás tolik nenávidí...*

Jaroslav sebere kuráž.

A je to tady, pomyslí si Mulagheshová.

„Nikdy nebylo mým *úmyslem*,“ prohlásí naprosto zřetelně, „aby moje cedule hovořila o jakémkoli Božstvu, jakékoli stopě čehokoli nebeského nebo jakémkoli bohu!“

Soudní síni se rozlehne tlumený šepot. Na Mulagheshovou a ostatní Saypuřany sedící na lavici neudělal Jaroslavův dramatický proslov ani tentokrát sebemenší dojem. „Jak to, že nevědí,“

zamumlá Jindash, „že to samé se děje při každém řízení ohledně porušování Světských předpisů?“

„Ticho,“ zašeptá Mulagheshová.

Tohle veřejné porušení zákona dodá Jaroslavovi odvalu. „Přesně tak. Nikdy... nikdy jsem neměl v úmyslu projevit oddanost jakémukoli Božstvu! Nevím o Božstvech vůbec *nic*. Netuším, kým nebo čím bohové byli...“

Mulagheshová málem obrátí oči v sloup, ale na poslední chvíli se ovládne. Každý Kontinentál ví o Božstvech alespoň *něco*: tvrdit opak by bylo totéž jako nevědět, že déšť je mokrý.

„... a proto jsem nemohl tušit, že cedule, kterou jsem si dal před kloboučnictví, *pouhou nešťastnou náhodou* připomíná pečeť Božstva!“

Další odmlka. Mulagheshová si uvědomí, že Jaroslav ztichl, a zvedne k němu zrak. „Už jste skončil, pane Jaroslave?“ zeptá se.

Jaroslav zaváhá. „Ano? Ano. Ano, myslím, že ano.“

„Děkuji. Můžete se posadit.“

Státní žalobce Jindash povstane, přihlásí se o slovo a vytáhne velkou fotografii cedule s ručně malovaným nápisem: JAROSLAVOVY KLOBOUKY. Pod písmeny je na ceduli velký symbol — rovná čára zakončená kudrlinkou obrácenou dolů a poupravenou tak, aby připomínala obrys krempy klobouku.

Jindash se na patách obrátí čelem k sedícímu zástupu. „Je toto vaše cedule, pane Jaroslave?“ Jindash jeho jméno nevysloví správně. Mulagheshová nedokáže poznat, jestli to byl, anebo nebyl záměr: jména Kontinentálů se hemží tolika -slavy, -ilji a -ulji, že úspěšně proplout představováním je pro každého, kdo tu nežil víc než deset let jako Mulagheshová, prakticky nemožné.

„A-ano,“ přizná Jaroslav.

„Děkuji vám.“ Jindash zamává fotografií před soudní lavicí, veřejností, všemi přítomnými. „Nechť soud vezme na vědomí, že pan Jaroslav potvrdil, že tato cedule — ano, *tato* cedule — patří jemu.“

Hlavní diplomat Troonyi přikývne, jako by náhle získal hluboce pronikavý vhled do situace. Zástupem Kontinentálů se šíří úzkostlivé mumlání. Jindash si dojde pro kufřík a tváří se přitom jako kouzelník, který se chystá provést nějaký trik. *Jak já toho teatrálního skrčka nesnáším*, pomyslí si Mulagheshová. *Proč ho museli poslat zrovna do Bulikova?* Jindash vytáhne z kufříku velkou rytinu s podobným symbolem: rovnou čárou s kudrlinkou na konci. V tomto případě je však symbol zpracován tak, aby vypadal jako upletený z tlustých lián. Z kudrlinky dokonce raší malinkaté lístečky.

Zástup při pohledu na symbol zalapá po dechu. Někteří začnou provádět posvátné posunky, ale pak si vzpomenu, kde jsou, a zarazí se. Trhne sebou i sám Jaroslav.

Troonyi si odfrkne. „Ten že neví nic o Božstvech...“

„Kdyby zde byl vážený pan doktor Efrem Pangyui —“ Jindash mávne rukou k prázdné židli vedle Troonyiho, „— nepochybují o tom, že by tento znak rychle určil jako svatou pečeť Božstva... omlouvám se, zesnulého Božstva...“

Zástup propukne v rozhořčený šepot a Mulagheshová si v duchu udělá poznámku, aby Jindashovu zpupnost odměnila přeložením na nějaké nehostinné místo, kde bude zima a spousta kryš.

„... známého jako *Ahanas*,“ dořekne Jindash. „Kontinentálové věřili, že přímo tato konkrétní pečeť byla prodchnuta převelikou plodností, úrodností a svěžestí. V případě kloboučníka by to — byť nepatrně — mohlo naznačovat, že jeho klobouky prodchnou týmiž vlastnostmi ty, kteří je budou nosit. Pan Jaroslav možná nebude souhlasit, avšak od jeho finančníků jsme se doslechli, že po umístění této cedule před jeho pozemek zaznamenal podnik pana Jaroslava prudký nárůst prodeje! Přesněji řečeno, čtvrtletní tržby mu vzrostly o *dvacet tři procent*.“ Jindash odloží rytinu, prsty jedné ruky ukáže dvojku, prsty druhé ruky trojku. „*Dvacet. Tři. Procent.*“

„Svatá dobroto,“ řekne Troonyi.

Mulagheshová si v rozpacích zakryje rukou oči.

„Jak jste...?“ ptá se Jaroslav.

„Promiňte, pane Jaroslave,“ řekne Jindash. „Nemám snad stále slovo? Děkuji. Budu pokračovat. Světské předpisy schválil saypurský parlament v roce 1650, a postavil tak mimo zákon každé, byť sebenepatrnější vyznávání čehokoli božského na Kontinentu. Nikdo na Kontinentu už nesmí ani šeptem pronést jméno Božstva, stejně jako nesmí na ulici padnout na kolena a vyvolávat modlitby. Stačí jakýmkoli — *jakýmkoli* — způsobem připustit existenci čehokoli božského a porušujete Světské předpisy, a tudíž zasluhujete trest. Značný peněžní zisk dokazuje, že pan Jaroslav umístil ten symbol před obchod s jasným úmyslem a s vědomím —“

„To je lež!“ křičí Jaroslav.

„— jeho božské podstaty. Nezáleží na tom, že Božstvo, na něž pečeť odkazuje, je po smrti a že pečeť nemohla nikomu a ničemu propůjčit žádné vlastnosti. Došlo k připuštění existence Božstva. Proto pan Jaroslav za své činy zasluhuje pokutu ve výši —“ Jindash nahlédne do poznámek, „— patnáct tisíc drekelů.“

Zástup se zavlní a hučí čím dál hlasitěji, až je z toho tluměný řev.

„To nemůžete... nemůžete přece...“ vykoktá Jaroslav.

Jindash se posadí zpátky na své místo na lavici. Věnuje Mulagheshové pyšný úsměv; Mulagheshová silně uvažuje o tom, že mu ho rozbije pěstí.

Lituje, že nemůže všechnu tu okázalost a pompéznost nějak obejít. Případy související s porušováním Světských předpisů se před soud obvykle dostávají jen jednou za pět nebo šest měsíců: naprostá většina přestupků proti SP se vyřeší mimosoudně mezi provinilcem a jejím úřadem. Velice, velice zřídka se stává, že si je někdo tak jistý v kramflecích nebo se cítí natolik v právu,

aby se svým případem šel před soud — a když se tak stane, pokaždé je z toho směšná melodramatická záležitost.

Mulagheshová se zahledí do přelidněné soudní síně. Vzadu stojí lidé, jako by tenhle nezáživný komunální proces byl jakýmsi velkolepým divadlem. *Jenže oni se nepřišli podívat na proces*, pomyslí si. Zalétne očima k prázdné židli dr. Efrema Pangyui v lavici nejvyššího soudu. *Přišli se podívat na toho, kdo mi nadělal tolik problémů...*

Jakmile se však nějaký případ spojený s porušováním SP dostal před soud, téměř pokaždé skončil usvědčením. Mulagheshová si vzpomíná jen na tři lidi, které během dvaceti let ve funkci guvernérky města zprostita viny. *Skoro každý případ usvedčíme proto*, pomyslí si, *že jsme ze zákona povinni trestat je za jejich způsob života.*

Odkašle si. „Obžaloba přednesla své argumenty. Nyní se k nim můžete vyjádřit, pane Jaroslave.“

„Ale... ale to není spravedlivé!“ vyhrkne Jaroslav. „Proč vy o *našich* pečetích, *našich* svatých znacích mluvit můžete, ale my ne?“

„Sídlo guvernérky města —“ Jindash mávne rukou k jedné a druhé stěně, „— je technicky vzato na saypurském území. Světské předpisy zde neplatí, ty se vztahují jen na Kontinent.“

„To je... to je směšné! Ne, není to jen směšné, je to... je to *kačířské!*“ Vyskočí na nohy.

V soudní síni zavládne ticho jako v hrobě. Všichni upírají pohled na Jaroslava.

No bezva, pomyslí si Mulagheshová. *Máme další námitku.*

„Nemáte právo nám tohle dělat,“ prohlásí Jaroslav. „Strháváte z budov naše svatá umělecká díla, pleníte a rabujete naše knihovny, zatýkáte lidi za to, že vysloví pouhé *jméno*...“

„Nejsme tu proto,“ řekne Jindash, „abychom diskutovali o zákonu nebo historii.“

„Ale jsme! Světské předpisy nám naši historii *odpírají!* Nikdy... nikdy jsem nemohl vidět ten znak, který jste mi ukázal, znak... znak...“

„Vašeho Božstva,“ pomůže mu Jindash. „Jménem Ahanas.“

Mulagheshová zahlédne, jak na Jindashe s chladným hněvem zírají dva bulikovští Otcové města — něco na způsob volených radních.

„Ano!“ vykřikne Jaroslav. „Nikdy jsem ho nesměl vidět! A přitom to byla *naše* bohyně! Naše!“

Diváci se ohlédnou k soudním strážím. Očekávají, že se vrhnou vpřed a na místě Jaroslava rozsekají na kusy.

„To není tak docela vyjádření k obžalobě, že ne?“ zeptá se Troonyi.

„A vy... vy jste dovolili *jemu* —“ Jaroslav namíří prst na prázdné místo dr. Efrema Pangyuie, „— přijít do naší země a číst naše dějiny, všechny naše příběhy, všechny naše legendy, které neznáme ani my sami! Které *nesmíme* znát!“

Mulagheshová sebou trhne. Tušila, že to Jaroslav dříve či později vytáhne.

Je si dobře vědoma toho, že z historického hlediska je globální hegemonie Saypuru jenom pár minut stará. Po mnoho staletí před velkou válkou byl Saypur kolonií Kontinentu — samozřejmě založenou a vynucenou kontinentálními Božstvy — a jen málokdo v Bulikově na to zapomněl: proč by jinak Otcové města nazývali současné uspořádání „vládou sluhů nad pány“? Samozřejmě jenom v soukromí.

Ministerstvo zahraničních věcí tedy projevilo mimořádnou nedbalost a hloupost, když tohle napětí přehlédlo a dovolilo váženému dr. Pangyuiovi vypravit se sem, do Bulikova, a studovat veškeré dějiny Kontinentu: dějiny, které ze zákona nesmějí studovat ani sami Kontinentálové. Mulagheshová ministerstvo varovala, že po něčem takovém se v Bulikově strhne hlasitý povyk — a jak předpokládala, pobyt dr. Pangyuie v Bulikově

se nestal symbolem míru a porozumění, které měl údajně šířit. Od té doby musela řešit protesty, výhrůžky a jednou dokonce napadení, když někdo na dr. Pangyuie hodil kámen a omylem zasáhl do brady policistu.

„Ten muž,“ pokračuje Jaroslav a pořád ukazuje na prázdnou židli, „je urážkou Bulikova a celého Kontinentu! Ten muž je... je ztělesněním naprostého opovržení, které Saypur ke Kontinentu chová!“

„Ale no tak,“ řekne Troonyi. „To je trochu přehnané, nemyslíte?“

„Smí číst to, co nikdo jiný!“ rozčiluje se Jaroslav. „Smí číst to, co napsali naši otcové a dědové!“

„Dostal k tomu oprávnění od Ministerstva zahraničních věcí,“ prohlásí Jindash. „Jeho zdejší činnost má velvyslanecký charakter. A s vaším soudem nemá nic —“

„Zvítězili jste ve válce, ale to ještě neznamená, že si můžete dělat, co se vám zlíbí!“ namítne Jaroslav. „A my jsme prohráli, ale to neznamená, že nám smíte sebrat všechno, co pro nás má nějakou cenu!“

„Vytmav jim to, Vasiliji!“ zakřičí někdo ze zadních řad.

Mulagheshová klepne kladívkem; v síni okamžitě zavládne ticho.

„Předpokládám správně, pane Jaroslave,“ řekne unaveně, „že proti obžalobě už žádné další argumenty nemáte?“

„Já... já zpochybňuji legitimitu tohoto soudu!“ zachraptí.

„Bere se na vědomí. Pane hlavní diplomate — váš rozsudek?“

„Ó, vinen,“ řekne Troonyi. „Velice vinen. Neuvěřitelně vinen.“

Oči v místnosti se obrátí k Mulagheshové. Jaroslav vrtí hlavou a jeho ústa ji neslyšně prosí: *Ne*.

Potřebuju si zakouřit, pomyslí si Mulagheshová.

„Pane Jaroslave,“ pronese, „kdybyste býval ihned po obvinění přiznal vinu, peněžitý trest by byl mírnější. Vy jste se však proti doporučení tohoto soudu — a proti mému *osobnímu doporučení* — rozhodl pro soudní při. Jistě chápete, že důkazy, které proti vám státní žalobce Jindash shromáždil, vás spolehlivě usvědčují.

Jak říkal pan žalobce, my zde nediskutujeme o historii: řešíme pouze její důsledky. A proto vás s lítostí musím —“

Dveře soudní síně se rozlétnou. Dvaasedmdesát hlav se okamžitě otočí.

Na prahu stojí drobný saypurský úředník a tváří se nervózně, až polekaně. Mulagheshová ho poznává: Pitry Jaksejenjmenuje, jeden z Troonyiho přísluhovačů z velvyslanectví.

Pitry polkne a potácí se uličkou k soudní lavici.

„Ano?“ ptá se Mulagheshová. „Je k tomuto vyrušení nějaký důvod?“

Pitry natáhne ruku, drží v ní papír se vzkazem. Mulagheshová ho převezme, rozbálí a čte:

EFREM PANGYUI BYL NALEZEN MRTEV VE SVÉ PRACOVNĚ
NA BULIKOVSKÉ UNIVERZITĚ. PODEZŘENÍ NA VRAŽDU.

Mulagheshová vzhledne a všimne si, že ji všichni v síni sledují.

Tenhle zatracený proces je teď ještě nicotnější než před chvílí, pomyslí si.

Odkašle si. „Pane Jaroslave... ve světle nejčerstvějších událostí jsem nucena přehodnotit důležitost vašeho případu.“

„Cože?“ vyhrknou Jindash i Troonyi.

„Cože?“ zamračí se Jaroslav.

„Řekl byste, pane Jaroslave, že jste si z toho vzal ponaučení?“ zeptá se Mulagheshová.

Dveřmi vklouznou do síně dva Kontinentálové. Najdou v zástupu své přátele a něco jim pošeptají. Vzápětí už se ta zpráva šíří publikem v soudní síni. „... *zavražděn?*“ řekne někdo nahlas.

„Vzal... ponaučení?“ vypraví ze sebe Jaroslav.

„Řečeno po lopatě, pane Jaroslave,“ pokračuje Mulagheshová, „budete v budoucnu tak hloupý, abyste veřejně vystavil symbol, který je zjevně pečeti Božstva, a doufal přitom, že přitáhnete další zákazníky?“

„Co to děláte?“ sykne Jindash. Mulagheshová mu podá vzkaz; státní žalobce ho přelétne očima a zbledne. „Ach ne... U všech moří...“

„... utloukli ho!“ vyhrkne někdo v publiku.

Touhle dobou už to musí vědět celý Bulikov, pomyslí si Mulagheshová.

„Já... ne,“ odpoví Jaroslav. „Ne, to asi... to asi nebudu?“

Troonyi už si zprávu také přečetl. Zalapá po dechu a zahledí se na prázdnou židli dr. Panguie, jako by čekal, že na ní uvidí sedět jeho mrtvolu.

„Správná odpověď,“ řekne Mulagheshová a klepne kladívkem. „Pak tedy jako svrchovaná moc v této soudní síni nepřihlédnu ke ctěnému názoru pana hlavního diplomata a zastavím soudní řízení proti vaší osobě. Jste volný. Můžete jít.“

„Volný? Vážně?“ ptá se Jaroslav.

„Ano,“ potvrdí Mulagheshová. „A radím vám, abyste odešel bez zbytečného otálení.“

Zástup propuká v povyk a křik. „Je po něm!“ zařve něčí hlas. „Vážně je po něm! Vítězství, ó slavné vítězství!“

Jindash se zhroutí v křesle, jako by mu někdo vytrhl páteř.

„Co si počneme?“ ptá se Troonyi.

Kdosi v davu zanaříká: „Ne. Ne! Koho pošlou *teď*?“

Někdo další zakřičí: „Není to fuk, koho pošlou?“

„Copak to nechápete?“ volá hlas v davu. „Zase sem vtrhnou, obsadí nás znovu! Teď pošlou někoho ještě *horšího*!“

Mulagheshová položí kladívko a vděčně si zapálí doutníček.

Jak to dělají? žasne Pitry. Jak vůbec může někdo v Bulikově dřepět u městských zdí, nebo dokonce bydlet na dohled a mít je den co den na očích, vykukovat mezi roletami a závěsy ve vysokých oknech a připadat si aspoň trochu normálně? Pitry se snaží dívat

jinam: na hodinky, které se mu neustále zpožďují a ukazují teď o pět minut méně, než ve skutečnosti je; na nehty, má je celkem úhledné, tedy až na malíček s těmi protivnými rýhami; dokonce zalétne očima i k nádražnímu zřízení, který ho neustále propaluje pohledem. Nakonec však Pitry neodolá a kradmo se podívá doleva, k východu, kde čekají městské zdi.

Velikost hradeb ho netrápí, i když za běžných okolností by byla důvodem k pořádnému neklidu. Jak Pitry stoupá očima po jejich nezměrné ploše, je čím dál těžší je *najít*. Místo toho se objevují vzdálené kopce a hvězdy, komíhání stromů laskaných větrem: náznaky noční krajiny na druhé straně, jako by zdi byly *průhledné*, ze zabláceného skla. Tam, kde by měl být jejich hřeben, vidí jen noční oblohu a kulatou, klidnou tvář měsíce. Když ale začne očima klouzat *podél* zdi, po její mírné křivce, hradba se pomalu zhmotní hned vedle domů a barabizen sto metrů daleko a na jejím hladkém povrchu se zalesknou městská světla.

Kdybych byl na druhé straně, pomyslí si, *nebo kdybych kráčel blízko hradby*, *neviděl bych nic než bílý kámen*. Vlastně se jednalo o zajištění prostých lidských potřeb. Stavitelé hradeb si přáli město ochránit, nechtěli však obyvatelům odeprít pohled na východy a západy slunce. Pitry si uvědomuje, že jakýkoli zázrak, byť sebedůvtipnější, vyvolává v každém Saypuřanovi nesmírné znepokojení.

Stočí pohled zpátky k hodinkám a provede rychlý výpočet. Má vlak zpoždění? Mívají mimořádné vlaky zpoždění? Třeba jezdí podle svých vlastních jízdních řádů. Třeba strojvedoucímu neřekli, že v telegramu naprosto jasně stálo „ve 3:00 ráno“, nedali mu na vědomí, že jistí velice důležití lidé berou tuhle tajnou schůzku naprosto vážně. Anebo bylo prostě každému jedno, že člověku čekajícímu na vlak může být zima, že může mít hlad, vysoké zdi mu nahánějí hrůzu a pohled kalných modrých očí nádražního zřízence mu vyhrožuje smrtí.

Pitry vzdychne. Kdyby zemřel a v jeho poslední chvíli by mu před očima proběhl celý život, byla by to dost nudná podívaná. Myslel, že práce na saypurském velvyslanectví bude zajímavá a exotická, zavede ho do zajímavých a exotických končin (a vystaví ho zajímavým a exotickým ženám), ale zatím sestávala skoro jen ze samého čekání. Jako asistent jednoho z pomocných správců velvyslanectví se Pitry dalšími a dalšími nezajímavými způsoby učil čekat na další a další nezajímavé věci a stával se odborníkem na sledování malé hodinové ručičky, která si spolu s ním pomalu odkrucovala jednu hodinu za druhou. Došel k závěru, že asistenti jsou od toho, aby úředníci měli komu naložit na hřbet všechny ty ubíjející nicotnosti, kterých byl jejich den plný.

Podívá se na hodinky. Asi dvacet minut. Od nosu a úst mu stoupá pára. *U všech moří, to je ale děsná práce.*

Snad by ho mohli přeložit jinam, napadne ho. Pro Saypuřana je tu spousta příležitostí. Kontinent se dělí na čtyři regiony a každý z nich má svého regionálního guvernéra; o úroveň níž jsou městští guvernéri, kteří řídí každou důležitou metropolitní oblast na Kontinentu; a ještě o jednu úroveň níž jsou velvyslanectví, která řídí... popravdě řečeno, Pitry si není tak docela jistý, co vlastně řídí. Něco, co souvisí s kulturou a zřejmě to zahrnuje spoustu lidí.

Nádražní zřízenec loudavým krokem vyjde ze své kukaně a zastaví se na kraji nástupiště. Ohlédne se na Pitryho, ten mu pokývne a usměje se. Zřízenec si prohlédne jeho pokrývku hlavy a krátké tmavé vousy; dvakrát popotáhne nosem — *Věťřím nějakou levárnu* — a pak se s pohledem upřeným na Pitryho otočí a vrátí do úřadovny, jako by říkal: *Vím, že jsi tady, tak radši nezkoušej nic ukrást.* Jako kdyby na opuštěném železničním nádraží bylo něco, co by za krádež stálo.

Oni nás nenávidí, pomyslí si Pitry. Ale těžko se jim divit. Během krátké služby na velvyslanectví už se s tím smířil. *Chceme*

po nich, aby zapomněli, ale dokážou to? A dokážeme to my? Dokáže to vůbec někdo?

Pitry ale přesto podstatu jejich nenávisti podcenil. Vůbec ji nechápal, dokud sem nepřišel a nespatriil prázdná místa na stěnách a ve výlohách obchodů, rámy a fasády, z nichž byly vytrhány všechny obrazy a řezby. Viděl, jak se obyvatelé Bulikova v určitou denní hodinu chovají, jako by věděli, že tato doba je vyhrazena jakýmsi projevům úcty, a přece je nemohli vykonávat, a tak prostě jen přecházeli sem a tam jako těla bez duše. Při svých procházkách městem narazil na okliky a slepé uličky, které zřejmě kdysi dávno něco schraňovaly — snad nějakou překrásnou sochu nebo svatostánek provoněný kadidlem —, ale teď byly pokryté dlažbou a nestálo v nich nic vznešenějšího než pouliční lampa nebo nanicovatá městská zahrádka či opuštěná lavička.

V Saypuru převládal pocit, že Světské předpisy měly drtivý úspěch a během pětasedmdesáti let zkrotily a napravily chování Kontinentu. Za svého pobytu v Bulikově ale Pitry nabyl dojem, že Předpisy sice dosáhly jistého povrchního úspěchu — je totiž pravda, že nikdo v Bulikově už se nemodlí k ničemu božskému, nevzývá je ani nepřipouští jeho existenci, alespoň ne na veřejnosti —, avšak ve skutečnosti svůj účel nenaplnily.

Město to ví. Jeho paměť sahá hluboko. Minulost má vepsanou do kostí, třebaže ta teď promlouvá jen mlčením.

Pitry se zachvěje zimou.

Sám neví, jestli by raději neseděl v kanceláři, která byla po zavraždění dr. Efrema Pangyuie plná starostí a zmatků. Z telegrafů se valily papíry jako zvratky z opilců po zavíračce. Neustále vyzváněly telefony. Tajemníci běhali do kanceláří a nabodávali papíry na hroty jako rozčilení ťuhýci.

A pak přišel jeden jediný telegram, který je všechny umlčel:

K-VEL THIVANI PRIJEDE NA MOROVOVO NADRAZI V BULIKOVE
VE 3:00 STOP VTS512

Z kódu na konci bylo jasné, že telegram nepřišel z kanceláře městského, ale *regionálního* guvernéra, jediného místa na Kontinentu, které se těší přímému, nezprostředkovanému spojení se Saypurem. Tajemník komunikačního oddělení proto s hrozným děsem oznámil, že telegram mohl přijít z druhé strany Jižních moří ze samého Ministerstva zahraničních věcí.

Vypukla horečná diskuse, kdo by měl tomuhle Thivani mu jít naproti. Určitě přinášel rychlou a strašlivou odplatu za profesоровu smrt. Nebyl snad dr. Efrem Pangyui jedním z nejnadanějších a nejmilovanějších synů Saypuru? Nebylo snad jeho velvyslancké posláni jedním z největších akademických počinů v dějinách? Záhy tedy rozhodli, že Pitry — mladý, dobrosrdečný a momentálně nepřítomný — je pro takový úkol ideální.

Ale lámali si hlavu s tím prvním kódem. K-VEL znamenalo „kulturní velvyslanec“. Proč posílají zrovna jednoho z nich? Copak na ministerstvu netvořili kulturní velvyslanci nejnižší kastu? Byli to samí studenti s nudlí u nosu a často jeví poněkud nezdravý zájem o cizí kultury a dějiny, což metropolitním Saypuřanům připadalo nechutné. „Kávěčka“ obvykle sloužila jenom jako ozdoby na diplomatických recepcích a galavečerech. Proč tedy ministerstvo poslalo doprostřed jedné z největších diplomatických katastrof posledního desetiletí obyčejného kulturního velvyslance?

„A co když to spolu vůbec nesouvisí?“ uvažoval nahlas Pitry ještě na velvyslanectví. „Třeba je to jenom náhoda.“

„Ale souvisí,“ řekl Nidayin, zástupce šéfa komunikačního oddělení na ambasádě. „Telegram přišel jenom pár hodin potom, co jsme jim poslali zprávu. Tohle je jejich odpověď.“

„Tak proč poslali kávěčko? To už klidně mohli poslat instaléra nebo harfeníka.“

„A co když pan Thivani *není* kulturní velvyslanec?“ nadhodil Nidayin. „Třeba dělá něco úplně jiného.“

„Chcete říct,“ zeptal se Pitry a zajel si rukou pod pokrývku hlavy, aby se poškrábal ve vlasech, „že nám v tom telegramu *lhali*?“

Nidayin prostě jen zakroutil hlavou. „Ach, Pitry. Jak ty ses mohl dostat na ministerstvo?“

Nidayine, pomysli si Pitry v té zimě. Jak já tě nenávidím. Jednou si zatančím s tvou nádhernou přítelkyní a po uši se do mě zamiluje. Přistihneš nás, jak dovádíme na tvých peřinách, a špinavé srdce ti probodne led...

Ale teď už Pitry chápe, jak byl pošetilý. Nidayin chtěl naznačit, že tenhle Thivani se možná vydává za kávéčko, ale ve skutečnosti to může být nějaký důležitý tajný agent, který proniká na nepřátelské území a potírá odpor proti Saypuru. Pitry si představuje rozložitého, vousatého chlapa s bandalíry plnými výbušnin a lesklým nožem v zubech, nožem, který už v mnoha stínech okusil krev... Čím déle o tom Pitry přemýšlí, tím větší má z tohohle Thivaniho strach. *Třeba se z vagonu vynoří jako džinifrit*, pomyslí si. *Z očí mu budou šlehat plameny a z úst mu půjde černý jed.*

Od východu se teď ozývá dunění. Pitry obrátí pohled k městským hradbám a maličkému otvoru v nich. Odsud vypadá jen jako nora nějakého hlodavce, ale zblízka by bylo vidět, že je skoro deset metrů vysoký.

Malou tmavou díru naplní světlo. Záblesk, zaskřípění a z tunelu se vyřítí vlak.

Vlastně to ani není vlak: jenom otlučená špinavá lokomotiva a jeden žalostný vagon pro cestující. Vypadá jako něco ze země uhlí, jako vůz, který převáží horníky od jednoho dolu k druhému. Rozhodně nic pro velvyslance — ani kulturního.

Vlak dorachotí až k nástupišti. Pitry přeběhne po peronu a zastaví se u dvířek, ruce složí za zády a statečně se napřímí. Má zapnuté knoflíky? Nemá nakřivo pokrývku hlavy? Vypulíroval si nárameníky? Nemůže si vzpomenout. Honem si olízne palec a začne jeden z nich mnout mezi prsty. Potom se dvířka s vrznutím otevřou a za nimi...

Červená. Ne, kdepak červená — vínová barva. Spousta vínové, jako by někdo přes dveře pověsil závěs. Ale pak se závěs pohne a Pitry zjistí, že uprostřed je rozdělen bílým pruhem látky s řádkou knoflíků.

Není to závěs. Je to hrud' muže v tmavém kabátu vínové barvy. Nejmhutnějšího muže, jakého Pitry kdy viděl — úplného obra.

Obr se rozbalí a vystoupí z vagonu. Jeho chodidla dopadnou na prkna jako mlýnské kameny. Pitry zavravorá vzad, aby mu udělal místo. Obrův dlouhý rudý kabát líbá horní okraje velikých černých bot, jeho košile je u krku rozhalená a bez šály, na hlavě mu však trůní šedivý klobouk se širokou krempou, nasazený po pirátsku do čela. Pravá ruka se skrývá v měkké šedivé rukavici; levá je holá, tedy až na zlatý pletený náramek, který na ní vypadá podivně žensky. Obr je vysoký přes dva metry, má neuvěřitelně široká ramena a záda, ale nemá na sobě ani gram tuku: jeho tvář je štíhlá, jakoby vyhladovělá. Takovou tvář by Pitry u saypurského velvyslance v životě nečekal: muž má světlou kůži s mnoha růžovými jizvami, žlutobílé vlasy a vousy a bledé, nesmírně bledé šedobílé oči — nebo spíš *oko*, protože po jednom mu zbyla jen tmavá dutina.

Je to Dreylan, seveřan. Zdá se to nemožné, ale velvyslanec patří k horským divochům — doma není ani na Kontinentu, ani v Saypuru.

Jestli je tohle jejich odpověď, pomyslí si Pitry, tak je vážně hrozná a strašlivá...

Obr si Pitryho měří bezvýrazným, netečným pohledem, jako by přemítal, jestli mu tenhle saypurský zakrslík stojí za to, aby ho zašlápl.

Pitry se pokusí o úklonu. „Pane velvyslanče, vítejte v z-zá-zračném městě B-Bulikově. Já jsem Pitry Sutturashni. Doufám, že cesta proběhla bez potíží.“

Ticho.

Pitry se pořád ještě uklání, teď ale zvedne hlavu. Obr na něj zírá, nepatrně však povytáhne obočí, snad na znamení pohrdavého pobavení.

Někde vzadu za obrem si někdo potichu odkašle. Obr se beze slova na přivítanou nebo na rozloučenou otočí a vykročí k přeprážce přednosta stanice.

Pitry se škrábe na hlavě a dívá se za obrem. Tiché zakašláni se ozve znovu a on si uvědomí, že ve dveřích vagonu stojí ještě někdo další.

Drobná saypurská žena s tmavou pletí a ještě menšího vzrůstu než Pitry. Je oblečená celkem prostě — v modrém kabátku a šatech, na nichž je zvláštní pouze jejich saypurský střih — a sleduje ho zpoza neobyčejně silných brýlí. Na sobě má lehký šedivý plášť do deště a modrý klobouk s úzkým okrajem a papírovou orchidejí za stužkou. Pitry zjišťuje, že její oči ho vyvádějí z míry... Obrův pohled byl neuvěřitelně nehybný, jako bez života, ale tahle žena je pravý opak: oči má veliké, vlídné a tmavé, jako hluboké studně, ve kterých plave spousta ryb.

Žena se usměje. Není to úsměv příjemný ani nepříjemný: podobá se skvostnému stříbrnému talíři, který se použije při jediné příležitosti a pak se zase vyleští a uklidí. „Děkujeme, že jste nám v tuhle pozdní hodinu přišel naproti,“ řekne.

Pitry pohlédne na ženu a pak zase na obra, který se k nemalému znepokojení nádražního zřízence tlačí do úřadovny. „P-paní velvyslankyně?“

Přikývne a vystoupí z vlaku.

Žena? Thivani je žena? Proč mu to nikdo...?

K čertu s komunikačním oddělením! K čertu s těmi jejich povídkami a výmysly!

„Věřím, že hlavní diplomat Troonyi má spoustu práce s následky vraždy,“ poznamená žena. „Jinak by přišel sám, že?“

„Ech...“ Pitry nehodlá přiznat, že o diplomatových záměrech toho ví asi tolik jako o pohybech hvězd na obloze.

Thivaniová na něj zamrká obrylenýma očima. Ticho se na Pitryho valí jako mořský příboj. Horečně hledá něco, cokoli, co by mohl říct. Nakonec ze sebe vypraví: „Jsme rádi, že vás tu v Bulikově máme.“ Ne, ne, úplně špatně. Přesto pokračuje. „Doufám, že cesta... byla příjemná.“ Špatně! Hůř!

Žena se na něj ještě chvilku dívá. „Říkal jste, že se jmenujete Pitry?“

„A-ano.“ Za nimi se ozve výkřik. Pitry se ohlédne, ale Thivaniová ne — pořád si ho prohlíží jako nějakého zajímavého brouka. Pitry vidí, že obr se pokouší nádražnímu zřízenci vypáčit cosi z rukou — jakousi složku s papíry — a ten z toho nemá žádnou radost. Obr se shýbne, stáhne si z pravé ruky šedivou rukavici, roztáhne prsty a něco mu ukáže. Zřízencova tvář, která měla předtím barvu staré cukrové řepy, teď dočista zbledla. Obr vyškubne ze složky list papíru, vrátí ji zřízenci a vyjde ven.

„Kdo je...?“

„Můj tajemník,“ odpoví Thivaniová. „Sigrud.“

Obr vytáhne zápalku a rozškrtně ji o nehet na palci. Přiloží ji k papíru a ten se vznítí.

„T-tajemník?“ opakuje Pitry.

Oheň olízne obrovy prsty. Pokud ho to pálí, není to na něm znát. Když usoudí, že papír už dostatečně prohořel, foukne do něj — *fúúú* — a po nástupišti se rozlétnou doutnající oharky. Zase si natáhne šedou rukavici a chladně se rozhlédne po nádraží.

„Ano,“ přisvědčí Thivaniová. „Pokud by vám to nebylo na obtíž, ráda bych vyrazila přímo na velvyslanectví. Informovalo velvyslanectví představitele Bulikova o mém příjezdu?“

„No, víte...“

„Chápu. Máme k dispozici profesorovo tělo?“

Pitry horečně přemýšlí. Snad poprvé v životě si klade otázku, co se po smrti stane s tělem — najednou je to mnohem záhadnější než to, kam se přemístí duch.

„Chápu,“ řekne Thivaniová. „Jste tady vozem?“

Pitry přikývne.

„Buďte tak hodný a zaveďte mě k němu.“

Celý zmatený znovu přikývne a odvádí ji nádražím plným stínů k automobilu zaparkovanému v uličce. Nemůže si pomoci, pořád se na ni přes rameno musí ohlížet.

Tak *tuhle* poslali? Tuhle mrňavou, obyčejnou holku s tenkým hláskem? Vážně si myslí, že se jí v tomhle nekonečně nepřátelském, nekonečně podezřívavém městě podaří něčeho dosáhnout? Dožije se vůbec rána?

Ještě ani dnes, po dlouhém bádání a nálezů mnoha uměleckých předmětů, nemáme představu o tom, jak vlastně vypadali. Všechny sochy, obrazy, fresky, basreliéfy a řezby je znázorňují buď nezřetelně, nebo nejednotně. V jednom zpodobnění totiž Kolkan vypadá jako hladký kámen pod stromem, ve druhém jako tmavá hora proti jasnému slunci a ve třetím jako muž uplácáný z jílu, který na hoře sedí. Tato vzájemně si odporující zobrazení však znamenají výrazný pokrok oproti dřívějším dílům, na nichž jsou zachyceni jako neurčité barevné šmouhy visící ve vzduchu, nic víc než zběžné tahy štětce. Pokud bychom dávné kontinentální umění měli chápat doslovně, pak se kupříkladu Božstvo zvané Džukov nejčastěji zjevovalo jako zuřivé hejno špačků.

Stejně jako při mnoha obdobných bádáních je obtížné vyvozovat z těchto vzájemně neslučitelných útržků nějaké závěry. Nabízí se otázka, jestli se ti, kteří jsou v daných uměleckých dílech zachyceni, skutečně rozhodli vzít na sebe takovou podobu, nebo jestli je Kontinentálové vnímali způsobem, který v běžném umění nedokázali vyjádřit.

Je možné, že nikdo na Kontinentu nikdy tak docela nevěděl, co má vlastně před očima. A protože Božstva vymizela, nejspíš se to nikdy nedozvíme.

Čas umlčí všechny tvory, všechny věci. Zdá se, že ani bohové nejsou výjimkou.

— „K POVAZE KONTINENTÁLNÍHO UMĚNÍ“,
DR. EFREM PANGYUI

MUSÍME JE CIVILIZOVAT

Pozoruje.

Pozoruje drolicí se oblouky, naklánějící se mohutné klenby, polorozpadlé věžičky a klikaté ulice. Pozoruje vybledlé ornamenty na průčelích, mozaiky dlaždic na sesedajících se domech, světlíky ušpiněné od sazí i zkrivená popraskaná okna. Pozoruje lidi — nevysoké, podvyživené, zabalené do hadrů —, potácejí se obdélníkovými průchody a podloubími, žebráci ve městě přízračných zázraků. Vidí všechno, co očekávala, a přesto jí ty ponuré ruiny rozvíří myšlenky. Představuje si, jak to tady mohlo vypadat před sedmdesáti, osmdesáti, devadesáti lety.

Bulikov. Město hradeb. Nejsvětější hora. Sídlo světa. Město schodů.

To poslední nikdy nechápala. Hradby a hory a sídla světa — to bylo něco, čím se mohli chlubit. Ale schody? Proč právě schody?

Ale teď to Ashara — nebo prostě Shara — konečně má před očima. Schody vedou všude a nikam: jsou tu obrovské hory schodů, prudce se zvedají z obrubníku a zdolávají úbočí kopců. Pak jsou tu schodiště s nestejnými stupni, kličkující po svahu jako potůčky. Občas se před vámi schody zhmotní jako vodopády na zpěněných bystřinách a o pouhých pár metrů dál se vyloupne rozlehlé náměstí...

Tohle jméno je určitě nové. Mohlo vzniknout až po válce. Když se všechno... rozpadlo.

Tak takhle vypadá Mžik, pomyslí si. Nebo spíš to, co způsobil...

Přemýšlí, kam asi ty schody vedly před válkou. Samozřejmě ne kam vedou teď. Potýká se s realitou toho, kde se nachází, jak se sem dostala, jak je možné, že tohle je skutečnost...

Bulikov. Město bohů.

Dívá se z okénka automobilu. Kdysi to bylo nejúžasnější město na světě, a teď je z něj jedno z nejzpuštěnějších míst vůbec.

Obyvatelé se ho přesto drží zuby nehty: pořád je třetí nebo čtvrtou nejlidnatější metropolí světa, i když bývalo mnohem, mnohem větší. Proč tady zůstávají? Co je drží v tomhle polo-městě, vykuchaném, tmavém a studeném?

„Nebolí vás oči?“ ozve se Pitry.

„Prosím?“ zeptá se Shara.

„Oči. Ze začátku mi z toho občas přecházel zrak. Když se díváte na město, na určitých místech něco není tak docela... v pořádku. Dělá se vám z toho zle. Slyšel jsem, že dřív se to stávalo mnohem častěji, ale poslední dobou je toho čím dál méně.“

„Jaké to je, Pitry?“ ptá se Shara, i když odpověď zná: o tomhle jevu četla a slychala celé roky.

„Jako... já nevím. Jako dívat se do skla.“

„Do skla?“

„Vlastně ne, ne do skla. Spíš z okna. Ale za oknem je vidět místo, které už tam není. Těžko se to vysvětluje. Až to uvidíte, tak to poznáte.“

Soupeří v ní instinkty historičky a agentky: *Dívej se na klenuté průchody, názvy ulic, vlnky a rýhy v městských hradbách!* říká jedna. *Dívej se na místní, sleduj, kam chodí, jak se ohlížejí přes rameno,* říká druhá. Na ulicích je jen málo lidí, koneknců už je dlouho po půlnoci. Všechny budovy jí připadají maličké: když se vůz přehoupne přes kopec, zahledí se do dálky a uvidí pole nízkých plochých staveb táhnoucí se až ke druhé straně městských hradeb. Na tak pustá panoramata není zvyklá.

Mívali větší budovy, připomene si. Před válkou. Podivně prázdný horizont v ní přesto vyvolává otázku: *Mohlo toho během pár minut tolik zmizet?*

„Asi už to víte,“ ozve se Pitry, „ale je dobré parkovat ve čtvrtích kolem velvyslanectví. Čtvrť, kde stojí, nemá zrovna... dobrou pověst. Po zřízení velvyslanectví se prý spousta slušných lidí odstěhovala. Nechtěli být v blízkosti šaloťáků.“

„Ach, ano,“ kývne Shara. „Už jsem zapomněla, že nám tady tak říkají.“ Vzpomíná si, že slovo *šaloták* má původ v množství šalotky, které Saypuřané dávají do jídla. Je to omyl, protože každý rozumný Saypuřan dává přednost česneku.

Pohlédne na Sigruda. Obr zívá přímo před sebe — asi. Nikdy není snadné poznat, čemu Sigrud věnuje pozornost. Sedí bez hnutí a ke všemu kolem je naprosto netečný, takže byste ho málem považovali za sochu. V každém případě se zdá, že ho město nezaujalo nebo na něj neudělalo dojem: prostě další věc, která ho neohrožuje ani nevyžaduje, aby pohrozil on jí, a tudíž si nezaslouží jeho pozornost.

Shara se pokouší šetřit myšlenkami na příštích pár hodin, určitě budou náročné a ošidné. A snaží se zaplašit otázku, kterou se užírá už od včerejška, kdy jí v Ahanaštanu přistál v rukou telegram. Ale nedokáže to.

Ubohý Efreme. Jak se ti to mohlo stát?

Kancelář hlavního diplomata Troonyiho je dokonalou, byť poněkud okázalou napodobeninou vznešených úřadoven v Saypuru: tmavé dřevěné rolety, červený koberec s květinovými vzory, blankytné stěny, nad stolem měděné lampy s ozdobnými kominíky. U jedné stěny pučí parožnatka sloní pocházející ze Saypuru, její křehké listy se kývají a vybíhají z mechové základny v šedozelených vlnách; pod ní nad maličkou svíčkou bublá kotlík s vodou, stoupá z něj pára a dopřává kapradině vlhkost, kterou potřebuje k tomu, aby přežila. Shara si uvědomí, že nic z toho by se rozhodně nedalo nazvat sblíživáním kultur, ukázkou komunikace, vzájemného obohacování a postregionální jednoty, jak tvrdí všechny ministerské výbory v Saypuru.

Výzdoba však není ani *zdaleka* tak zpupná jako to, co visí na stěně za křeslem u stolu.

Shara na ten předmět zírá se zlostí a morbidní fascinací. *Co pak se zbláznil?*

Troonyi vtrhne do své kanceláře a na tváři má tak teatrálně vážný výraz, jako by nezemřel Efrem, ale on sám. „Dobrý den, paní kulturní velvyslankyně,“ pozdraví. Levou patu vystřčí vpřed, pravým ramenem škubne nahoru a provede tu nejdvojnější ze všech dvorných úklon. „Je nám ctí, že vás tu můžeme přivítat, byť za tak smutných okolností.“

Shara okamžitě začne přemítat, do jaké přípravné školy v Saypuru asi chodil. Než přijela, samozřejmě si přečetla jeho složku a jenom se utvrdila v přesvědčení, že plevy z mocných rodin se často vyvázejí na saypurská velvyslanectví po celém světě. *On si myslí, že pocházím právě z takové rodiny, připomene si, a proto to divadlo.* „Mně je ctí, že tu mohu být.“

„Nám také, my...“ Troonyi zvedne zrak a zahlédne Sigruda, který se hrbí na židli v koutě a lhostejně si nacrpává dýmku. „Ehm. K-kdo je to?“

„Sigrud,“ odpoví Shara. „Můj tajemník.“

„Musí zde být?“

„Sigrud mi pomáhá se všemi záležitostmi, důvěrnými i nedůvěrnými.“

Troonyi se na něj zahledí. „Je hluchý nebo němý?“

Sigrud po něm loupne svým jediným okem a pokračuje v pěchování tabáku.

„Ani jedno, ani druhé,“ řekne Shara.

„Nuže,“ pronese Troonyi. Otrže si čelo kapesníkem a vzpomíná se. „Nuže, o světlé památce našeho dobrého profesora svědčí i to,“ praví a posadí se za stůl, „že ministryně Komaydová tak rychle poslala někoho, kdo by dohlédl na péči o jeho ostatky. Byla jste na cestě celou noc?“

Shara přikývne.

„Svatá dobroto. To je strašné. Čaj!“ vzkřikne náhle bez zjevného důvodu. „Čaj!“ Popadne zvoneček na stole a začne jím zuřivě

třást. Když se nedočká kýžené odezvy, několikrát jím uhodí o stůl. Do místnosti se vtočí sotva patnáctiletá dívka s čajovým podnosem připomínajícím bitevní loď. „Co ti tak trvalo?“ oboří se na ni Troonyi. „Mám *hosta*.“ Dívka před ním uhne očima, začne nalévat a Troonyi se zase obrátí k Shaře, jako by byli sami: „Vyrozuměl jsem, že jste byla kousek odsud, v Ahanaštanu. Hrozné město, aspoň myslím. Samí rackové, cvičení zloději jsou to, a lidi se to od nich naučili.“ Dvěma prsty mávne na dívku a pošle ji pryč; ta se ukloní až k podlaze a teprve pak odejde. „Ale musíme je civilizovat — teď myslím lidi, ne ptáky.“ Zasměje se. „Dáte si šálek? Je to náš nejlepší sirlang..“

Shara s nepatrným úsměvem zavrtí hlavou. Popravdě řečeno, Shara — do morku kostí závislá na kofeinu — zoufale potřebuje šálek, ale raději by umřela hlady a žízní, než by si od hlavního diplomata Troonyiho něco vzala.

„Jak je libo. Ale Bulikov — o tom jste určitě už slyšela — je docela jiný. Pořád v něm jsou hradby, se kterými náš vliv ani nehne. A teď nemyslím jenom hradby kolem města. Zrovna před třemi měsíci jim městská guvernérka musela zabránit, aby oběsili nějakou ženu za to, že se dala dohromady s jiným mužem — mrzí mě, že něco takového probírám před mladou dámou, ale — že se dala dohromady s jiným mužem potom, co jí zemřel manžel. A ten muž zemřel už před *lety*! Mě samozřejmě Otcové města neposlouchali, ale Mulagheshovou..“ Na chvíli se odmlčí. „Není to divné, že město, které minulost zpusťovala nejvíc, je taky městem, které nejzatvrzeleji vzdoruje reformám?“

Shara se usměje a přikývne. „Naprostou s vámi souhlasím.“ Usilovně se snaží nedívat na obraz visící nad jeho rameny. „Takže ostatky doktora Panguie jsou ve vašich rukou?“

„Cože? Ach, ano,“ řekne Troonyi se sušenkou v ústech. „Omlouvám se — ano, ano, jeho tělo máme. Hrozná věc. Tragédie.“

„Mohu si ostatky prohlédnout, než je převežete?“

„Vy chcete vidět jeho *ostatky*? Nejsou... moc se omlouvám, ale pan doktor *není* ve stavu, abychom ho mohli někomu ukazovat.“

„Vím, jak zemřel.“

„Opravdu? Zemřel násilnou smrtí. *Násilnou*. Je to něco ohavného, děvče zlaté.“

Děvče zlaté, pomyslí si Shara. „To mi řekli. Ale přesto ho musím vidět.“

„Jste si naprosto jistá?“

„Jsem.“

„Nuže... Hm.“ Nasadí co nejzářivější úsměv. „Dovolte, abych vám dal malou radu, děvče zlaté. Kdysi jsem byl na vašem místě — mladý kulturní velvyslanec, patriot, dělal jsem všechno, co se po mně chtělo, jedno divadélko pro veřejnost za druhým. Všechno proto, abych si vydobyl aspoň nějaký věhlas. Jenže... můžete posílat, kolik zpráv chcete, ale věřte mi — na druhém konci nikdo není. Nikdo vás *neposlouchá*. Ministerstvo kulturním velvyslancům zkrátka nevěnuje pozornost. Je to obyčejná buzerace, moje drahá — prostě si odkroutíte svoje a jednou se vám podaří odsud vypadnout. Ale žádný strach. Bavte se. Určitě brzo pošlou někoho důležitějšího, kdo si to vezme na starost.“

Shara se nezlobí: podráždění se dávno rozdrobilo na nechápavost. Přemýšlí, jak mu odpovědět, a zabloudí přitom očima zpátky k obrazu na stěně.

Troonyi si všimne, kam se dívá. „Á. Vidím, že vás uchvátila moje chloubka.“ Ukáže na obraz. „*Noc rudého písku* od Rishny. Jedno z největších vlasteneckých děl. Bohužel musím přiznat, že to není originál, jen velice stará kopie původního díla. Ale je docela věrná.“

Shara ten obraz viděla už mnohokrát — na školách a radnicích v Saypuru je celkem oblíbený —, ale pořád jí připadá zvláštní a znepokojujivý. Zachycuje noční bitvu v širé poušti: na nejbližší řadě písečných dun stojí malá ošuntělá armáda Saypuřanů

a hledí přes poušť na nespočetné šiky nepřátelských vojáků s meči a pancíři. Jejich zbroj je mohutná a silná, třpytí se a chrání každý kousek jejich těl, přilbice mají pomalované lesklými kresbami řvoucích démonů a jejich meče jsou obrovské, bezmála dva metry dlouhé, a plápolají chladným ohněm. Z malby je naprosto jasné, že tihle strašliví ozbrojenci zakutí v oceli rozsekají ubohé otrhané Saypuřany na kusy. Vojáci přesto trnou v jakési podivné hrůze: upírají pohledy na Saypuřana stojícího na vysoké duně vzadu za svou armádou, statečného a neohroženého v plášti vlajícím ve větru — určitě je to generál téhle zubožené armády. Zachází se zvláštní zbraní: dlouhým úzkým dělem, křehkým jako vážka. Z děla tryská hořící střela, letí nad jeho armádou, nad hlavami nepřátel a potom zasahuje...

Něco. Nebo spíš někoho: mohutnou postavu skrytou ve stínech. Postava skoro není vidět, možná proto, že malířka nevěděla, jak přesně by ta bytost měla vypadat.

Shara zírá na saypurského generála. Ví, že ten obraz je historicky nepřesný: že Kaj za Noci rudého písku ve skutečnosti stál před svou armádou a osudnou ránu nevypálil osobně, dokonce ani nebyl v blízkosti té zbraně. Vzpomíná si, že někteří historikové to přičítali jeho udatnosti; jiní zase tvrdili, že Kaj svou experimentální zbraň nikdy předtím nepoužil v tak velkém měřítku, netušil, jestli to skončí úspěchem, nebo katastrofou, a tak byl raději co nejdál, kdyby se ukázalo, že dojde na tu druhou možnost. Ale bez ohledu na to, kde stál, všechno odstartoval právě ten osudný výstřel.

Dost zdvořilostí.

„Jednáte s Otcí města Bulikova v této kanceláři, pane velvyslance?“ ptá se Shara.

„Hm? Ach, ano. Samozřejmě.“

„A nikdy ten obraz... nekomentovali?“

„Pokud si vzpomínám, tak ne. Občas se stává, že při pohledu na něj ztratí řeč. Na mou duši velkolepé dílo.“

Usměje se. „Pane hlavní diplomate, víte, co měl profesor v tomto městě za úkol?“

„Mm? Jistěže vím. Byl kolem toho pořádný povyk. Hrabal se v jejich starých muzeích, prohlížel jejich staré spisy... Přišla mi kvůli tomu spousta dopisů. Některé z nich mám tady.“ Začne se přehrabovat v šuplíku.

„A víte, že jeho posláni schválila ministryně zahraničních věcí Vinya Komaydová?“

„Ano.“

„Takže musíte vědět i to, že vyšetřování jeho smrti nespadá ani pod velvyslanectví, ani pod městskou guvernérku, ani pod regionálního guvernéra, ale přímo pod Ministerstvo zahraničních věcí, nemám pravdu?“

Troonyiho myšlenky se probírají hierarchií a jeho oči v barvě ptačího trusu poskakují sem a tam. „Myslím, že... to dává smysl...“

„Možná si tedy neuvědomujete,“ pokračuje Shara, „že titul kulturní velvyslankyně mi dali jen jako *formalitu*.“

Zaškube mu v kníru. Očima zalétne k Sigrudovi, jako by si to u něj chtěl potvrdit, jenže Sigrud prostě sedí s rukama propletenýma v klíně. „Formalitu?“

„Ano. Myslím, že můj příjezd do Bulikova považujete také jen za formalitu, ale měl byste vědět, že jsem tu i z dalších důvodů.“ Sáhne do brašny, vytáhne nevelký kožený štítek a posune ho po stole k němu. Uprostřed štítku je malý, strohý, úhledný znak Saypuru a pod ním je drobnými písmeny napsáno: MINISTERSTVO ZAHRANIČNÍCH VĚCÍ.

Troonyimu chvíli trvá, než si to v hlavě spojí. „Co... hm,“ vypraví ze sebe.

„Ano, je to tak,“ řekne Shara. „Už nejste nejvýše postaveným funkcionářem na této ambasádě.“ Natáhne ruku, popadne zvoneček na Troonyiho stole a zazvoní. Vstoupí dívka, která předtím přinesla čaj, a Shara ji osloví: „Zavolejte prosím údržbáře, ať ten obraz sundají.“ Dívka se zatváří trochu zmateně.

Troonyimu od úst téměř létají sliny. „Cože! Co tím chcete —?“
„Chci dosáhnout toho,“ řekne Shara, „aby tato kancelář budila dojem, že v ní pracuje zodpovědný zástupce Saypuru. A sundat ten obraz je dobrý začátek, protože romantizuje *přesně* tu chvíli, kdy dějiny Kontinentu nabraly velice, velice krvavý směr.“

„To bych řekl! Byla to slavná chvíle našeho lidu, slečno —“
„Ano, *našeho* lidu. Nikoli *jejich*. Zkusím si tipnout, pane Troonyi. Řekla bych, že důvod, proč vás Otcové města Bulikova neposlouchají a *neuznávají*, stejně jako důvod, proč vaše kariéra v posledních *pěti letech* nemířila vzhůru, je ten, že jste ochoten pověsit si do kanceláře obraz, který musí urážet a *popouzet* právě ty lidi, se kterými máte pracovat! Sigrude!“ Chlapisko se postaví. „Údržbáři reagují na hlasy jiných lidí než hlavního diplomata Troonyiho nějak pomalu, takže prosím sundej ten obraz a *zlom* ho přes koleno. A vy se, Troonyi, laskavě posaďte. Musíme si pohovořit o podmínkách vašeho odchodu do výslužby.“

Později, když Troonyiho odvedou pryč, se Shara vrátí ke stolu, nalije si vrchovatý šálek čaje a obrátí ho do sebe. Má radost, že obraz je pryč, i když dobře ví, jak je ten pocit nevlastenecký: při práci pro ministerstvo jí takové ukázky šovinismu zanechávají čím dál silnější pachut v ústech.

Pohlédne na Sigruda, který sedí v koutě s nohama na stole a v ruce drží útržek zničeného plátna. „Tak co?“ zeptá se. „Nepřehnal jsem to?“

Obr k ní zvedne oči: *Co bys řekla?*

„Dobře,“ oduší Shara. „To ráda slyším. Přiznám se, že jsem si to celkem užívala.“

Sigrud si odkašle a hlasem z bahna a kouře, s přízvukem silnějším než vrstva střešního dehtu pronese: „Kdo je Shara Thivaniová?“

„Celkem nedůležitá kulturní velvyslankyně, která asi před šesti lety sloužila v Džukoštanu. Zahynula při nehodě na lodi, ale projevila přímo neskutečný talent na vyplňování formulářů — všichni měli záznamy o tom, kým byla a co dělala. Když jí měla vypršet služba a přišel čas na to, vymazat ji ze spisu, rozhodla jsem se ji suspendovat a nechat si ji pro sebe.“

„Protože máš stejné křestní jméno jako ona?“

„Možná. Ale spojuje nás toho víc. Nevypadám snad jako malá šedivá nezajímavá úřednice?“

Sigrud se ušklíbne. „Ale nikdo ti neuvěří, že jsi jenom kávéčko. Rozhodně ne potom, co jsi vyhodila Troonyiho.“

„Ne, a ani nechci, aby mi to věřili. Chci, aby si dělali starosti. Chci, aby přemýšleli, jestli jsem to, co doopravdy jsem.“ Přejde k oknu a zahledí se na noční oblohu ušpiněnou od kouře. „Když kopneš do vosího hnízda, vosy se vyrojí a poženou se za tebou, to je pravda — ale pak si je aspoň můžeš pořádně prohlédnout.“

„Kdybys je opravdu chtěla rozdráždit,“ nadhodí, „mohla jsi prostě použít své pravé jméno.“

„Chci je rozdráždit, to ano — ale nechci při tom umřít.“

Sigrud se potutelně usměje a obrátí pozornost zpátky k útržku plátna ve svých rukou.

„Copak to tam máš?“ zeptá se Shara.

Obrátí útržek tak, aby na něj viděla. Je to kousek obrazu s Kajem, zachyceným z profilu, a jeho přísnou aristokratickou tvář osvětluje zášleh světla z jeho zbraně.

Sigrud natočí útržek zpátky k sobě a podrží ho tak, aby se z jeho pohledu Shařina tvář a Kajův maličký malovaný obličej objevily vedle sebe.

„Ta rodinná podoba se rozhodně nezapře,“ prohodí Sigrud.

„Buď zticha,“ vyštěkne Shara. „A dej to pryč!“

Sigrud se usměje, sežmoulá plátno a hodí ho do koše na odpadky.

„Dobrá,“ řekne Shara. Upije ze druhého šálku čaje a její tělo se zaraduje. „Myslím, že bychom se měli zvednout. Přiveď mi prosím Pitryho.“ A potom tišším hlasem: „Musíme prohlédnout mrtvolu.“

Ta místnost je malá, holá, nevětraná a je v ní horko. Tělo se ještě nezačalo rozkládat, takže v maličkém prostoru to našťestí nepáchne. Shara zírá na tu věc položenou na kavalci. Z lůžka visí drobná, štíhlá noha. *Jako kdyby si prostě jenom dával šlofika.*

Nevídí svého hrdinu, nevidí toho laskavého človíčka, kterého kdysi znala. Vidí jen pokroucenou zkrabatělou tvář se slabounkým náznakem lidské podoby. Samozřejmě je spojená s něčím povědomým: útlým ptačím krkem, lněným oblekem, dlouhýma elegantníma rukama a prsty... a, no ovšem, těmi jeho směšnými barevnými ponožkami. Ale není to Efrem Pangyui. Nemůže to být on.

Shara se dotkne klop jeho kabátu. Někdo je rozřezal na pruhy. „Co se stalo s jeho oblečením?“

Pitry, Sigrud i strážný se nakloní blíž. „Prosím?“ zeptá se strážný. Protože velvyslanectví nemá žádné pohřební zařízení, byla tělesná schránka dr. Efrema Pangyue uložena na kavalci do trezoru velvyslanectví jako cenné dědictví, které se vrátí domů, jakmile se podaří vyřídit byrokratické náležitosti. *A vlastně to je svým způsobem pravda,* pomyslí si Shara.

„Podívejte se na jeho oblečení,“ řekne. „Všechny švy a manžety někdo rozřezal. Dokonce i na kalhotách. Všude.“

„A?“

„Dostali jste jeho tělo v tomhle stavu?“

Strážný zalétne očima k mrtvole. „No, my jsme to neudělali.“

„Takže byste řekl, že to byla bulikovská policie?“

„Asi ano? Je mi líto, madam. Nevím, kdo to udělal.“

Shara stojí bez hnutí. Samozřejmě už něco takového viděla, a dokonce to jednou nebo dvakrát sama provedla. Čím víc oblečení, čím víc kapes, manžet a podšívek, tím víc úkrytů pro vysoce citlivé materiály.

Nabízí se otázka, pomyslí si, proč by si někdo měl myslet, že historik na diplomatické misi něco skrýval.

„Můžete jít,“ řekne.

„Prosím?“

„Můžete nás tu nechat.“

„Ech... jste v trezoru, madam. Přece vás nemůžu jen tak nechat —“

Shara k němu zvedne oči. Snad je to únavou po dlouhé cestě nebo zármutkem, který jí začíná prosakovat do tváře, anebo snad generacemi rozkazování a poroučení, jež má v krvi. Strážný zakašle, poškrábe se na hlavě a jde si na chodbu najít něco, čemu by se mohl věnovat.

Pitry vykročí za ním, ale Shara ho zadrží. „Ne, Pitry — vy ne. Zůstaňte, prosím.“

„Určitě?“

„Ano. Stojím o postřehy z ambasády, byť omezené.“ Pohlédne na Sigruda. „Tak co?“

Sigrud se sehne nad drobným tělem. Velice pečlivě si prohlédne lebku — jako malíř, který se pokouší odhalit padělek. K Pitryho zjevnému znechucení nadzvedne kus kůže a prozkoumá vroubky na kosti pod ním. „Nástroj,“ prohlásí. „Nejspíš hasák nebo něco podobného. Něco, co má zuby.“

„Víš to jistě?“

Přikývne.

„Takže už tam není nic užitečného?“

Pokrčí rameny. *Možná je, možná není.* „Nejdřív ho praštili zepředu.“ Ukáže těsně nad místo, kde bývalo profesorovo levé obočí. „Jsou tam hluboké stopy. Jinde... tak hluboké nejsou.“

Jakýkoli nástroj, pomyslí si Shara. Jakákoli zbraň. Mohl to udělat kdokoli.

Shara upírá pohled na mrtvolu. Už podruhé té noci si říká: *Nevšimej si zbytečnosti.* Ale tohle je zničená tvář jejího hrdiny, jeho ruce a krk a košile a kravata — může všechny tyhle dobře známé věci odbýt jako pouhé zbytečnosti?

Počkat. Kravata?

„Pitry — vídal jste profesora při jeho pobytu v Bulikově častot?“ zeptá se.

„Vídál jsem ho, to ano, ale nebyli jsme přátelé.“

„Takže si nevzpomínáte,“ zeptá se tiše, „jestli si tady zvykl nosit kravatu?“

„Kravatu? To nevím, madam.“

Shara se natáhne a popadne kravatu. Je pruhovaná, červené proužky se střídají se smetanově bílými, a ušitá z vybraného hedvábí. Severská móda, a poměrně nedávná. „Efrem Pangyui, kterého jsem znala já,“ pronese, „měl vždycky raději šály. Prý vypadají velice akademicky. Šály, většinou oranžové, růžové nebo červené. Školní barvy. Ale nevzpomínám si, že by kdy nosil kravatu. Víte něco o kravatách, Pitry?“

„Jen něco málo. Jsou tu celkem běžné.“

„Ano. Ale doma nejsou běžné vůbec. Neřekl byste, že tahle kravata je z neobyčejně kvalitního materiálu?“ Obrátí ji a ukáže ji Pitrymu. „Velmi jemného a velmi... tenkého?“

„Ehm. Ano.“

Shara nespouští oči z kravaty a natáhne dlaň k Sigrudovi. „Nůž, prosím.“

V tlapě velkého muže se okamžitě objeví kousíček lesklého kovu — jakýsi skalpel. Podá ho Shaře. Ta si posune brýle ke kořeni nosu a nakloní se těsně nad tělo. Z profesorovy košile stoupá slabý pach hniloby. Pokouší se ho nevnímat — další nepříjemná zbytečnost.

Zblízka si prohlédne bílé hedvábí. *Kdepak, bílou by si nevybral, pomyslí si. Byla by moc nápadná...*

Všimne si, že na povrchu je řádka neuvěřitelně jemných červených stehů. Přeřízne každý z nich skalpelem. Stehy vytvářejí na vnitřní straně kravaty malé okénko, nebo spíš kapsičku.

Uvnitř je proužek bílé látky. Jiné látky, než je ta, ze které je ušitá kravata. Vytáhne ho ven a zvedne ho na světlo.

Na jedné straně bílé látky je uhlem něco napsáno — nějaký kód.

„Nikdy by je nenapadlo podívat se do kravaty,“ řekne tiše. „Zvlášť do opravdu *pěkné* kravaty. Něco takového by od Saypuřana nečekali, že ne? A on to věděl.“

Pitry civí na rozpáranou kravatu. „Kde se naučil takovýhle trik?“

Shara vrátí skalpel Sigrudovi. „To je velmi dobrá otázka.“

Jitřní světlo proniká oknem její kanceláře a plazí se po holém stole a koberci plném protlačených míst po nábytku, který nechala odnést. Přistoupí k oknu. Je to zvláštní: městské hradby by měly stínit Bulikov před veškerým slunečním světlem, s výjimkou okamžiků, kdy je slunce přímo nad hlavou. Shara ale přesto vidí, jak slunce šplhá nad obzor, i když je kvůli podivným poloprůhledným hradbám trochu zamlžené..

Jak se jenom jmenoval ten chlap, který o tom psal? pomyslí si. Luskne prsty a loví z paměti jeho jméno. „Voček,“ řekne. „Anton Voček. To je ono.“ Profesor na Bulikovské univerzitě. Před mnoha lety přišel s teorií, že alespoň jedno z původních Božstev musí pořád ještě existovat. Důkaz viděl v tom, že Zázrak hradeb — jeden z nejstarších a nejslavnějších zázračných rysů města Bulikova — pořád ještě funguje. Takovýhle nehorázné

porušení Světských předpisů mělo za následek, že se musel okamžitě začít skrývat, ale bez ohledu na to se kontinentálnímu obyvatelstvu jeho teorie příliš nezamlouvala. Pokud někteří z bohů pořád ještě existují, kde jsou a proč svému lidu nepomohou?

V tom je potíž se zázraky, řekl jí kdysi Efrem. Jsou tak strohé. Prostě dělají to, co mají.

Připadá jí, jako by to bylo včera, kdy s ním mluvila naposledy, ale ve skutečnosti je to už víc než rok. Když Efrem Pangyui prvně dorazil na Kontinent, Shara ho naučila naprosté základy řemesla: jak uprchnout z nepřátelského území, jak se vyhnout pronásledovatelům, jak se neztratit v bludištích nejrůznějších úřadů — a také jak založit a udržovat skrýše pro předávání zpráv, i když pochybovala o tom, že by je někdy musel použít. Vlastně spíš pro všechny případy, protože žádné místo na Kontinentu nebylo pro Sappuřany zcela bezpečné. Jako nejzkušenější kontinentální agentka ve službě měla Shara absurdně vysokou kvalifikaci na to, aby někomu dělala chůvu, a přesto se o ten úkol prala. K žádnému Sappuřanovi totiž nechovala větší úcty a obdiv než k Efremu Pangyuiovi, reformátorovi, učiteli a uznávanému historikovi. Tenhle muž úplně sám změnil saypurské pojetí minulosti, tenhle muž vzkřísil celý saypurský soudní systém, tenhle muž vyrval saypurské školy z rukou bohatých a přinesl vzdělání do chudinských čtvrtí... Bylo to tak zvláštní, když tenhle velikán seděl v Ahanaštanu u stolu naproti ní a trpělivě přikyvoval, zatímco mu vysvětlovala, že pokud po něm bulikovský pohraničník bude požadovat jeho doklady, ve skutečnosti chce dvacetidrekelovou bankovku. A celou tu dobu doufala, že se jí hlas příliš nechvěje posvátnou úctou... Jistě, byl to hodně zvláštní zážitek, ale přesto patří k Shařiným nejvzácnějším vzpomínkám.

Vypravila ho na cestu a v duchu se ptala, jestli ho ještě někdy uvidí. A včera jí na stole přistál telegram, že byl nalezen

mrtev — ne, nejen mrtev, *zavražděn*. Pro Sharu to byl pořádný šok, a co teprve když zjistila, že si do oblečení zašil tajnou zprávu... Tohle ho rozhodně nenaučila ona.

Najednou pochybuju, pomyslí si, jestli jeho posláním opravdu bylo prohloubení historického porozumění.

Promne si oči. Žáda má ztuhlá po jízdě vlakem. Podívá se, kolik je hodin, a zamyslí se.

V Saypuru už je skoro osm ráno.

Shaře se do toho vůbec nechce — je moc unavená, moc slabá —, ale když to neudělá hned, později za to bude pykat. Mnoho drobných přehlédnutí, jako třeba neinformování nadřízených o výletu do Bulikova, by se dalo snadno splest se zradou.

Otevře dveře své nové kanceláře a přesvědčí se, že za nimi nikdo není. Zase je zavře a pak zamkne. Přejde k oknu a zaklopí okenice (vlastně je to úleva — pohled na slabé zamlžené slunce už ji unavuje). Pak zavře i okno.

Natáhne do chřípí vzduch a zahýbá prsty. Olízne si špičku ukazováku a začne psát na horní tabulku okna.

Shara ve své branži často dělá nelegální věci. Jenže porušit zákony státu, proti kterému aktivně působíte, je jedna věc — a to, co se chystá udělat Shara, to, z čeho mají v Saypuru tak strašlivou hrůzu a co se na Kontinentu, kde tahle praxe vznikla, pokoušejí tak urputně zakazovat, omezovat a sledovat, je věc druhá.

Protože právě teď, v kanceláři hlavního diplomata Troonyiho, se Shara chystá provést zázrak.

Jako vždycky je ta změna téměř nepostřehnutelná: vzduch se pohne, na kůži sedne chlad, jako by někdo někde pootevřel dveře. Píše špičkou prstu a cítí, že povrch skla je čím dál měkčí, až má pocit, že píše po vodě.

Sklo se změní: okenní tabulka se zamlží a zamrzne; potom se mráz rozpustí, ale za oknem už nejsou vidět zavřené okenice, které by tam měly být. Okno teď připomíná díru ve zdi

a na druhé straně je kancelář s velkým týkovým stolem, za nímž sedí vysoká pohledná žena a pročitá tlustou složku.

Je to divný pocit, napadne Sharu, doslova změnit svět...

Shara by si ráda myslela, že je nad takové emoce povznese-
ná, ale přesto ji dráždí, že značné technologické vymoženosti
Saypuru pořád ještě nedohrnaly většinu triků kontinentálních
Božstev. Tenhle malý zázrak původně stvořila před stovkami
let bohyně Olvos, aby mohla nahlížet do jednoho zamrzlého
jezera a dívat se a hovořit z druhého, mnoho kilometrů vzdá-
leného zamrzlého jezera, které si sama vybrala. Shara nikdy úpl-
ně nepochopila, proč ten zázrak funguje i se sklem: všeobecně
přijímaná teorie tvrdí, že původní kontinentální výraz pro „sklo“
byl velice podobný výrazu pro „led“, a tak má ten zázrak širší
záběr, než Olvos zamýšlela — ačkoli Božstva s oblibou využívala
sklo k mnoha podivuhodným účelům, ukládala předměty, a do-
konce i lidi do tenoučké skleněné vrstvy jako sluneční paprsek
zachycený v křišťálu.

Žena za sklem vzhledne. Perspektiva je trochu zvláštní: je
to jako dívat se klíčovou dírkou. Shara ale ví, že na druhé stra-
ně skla jsou ve skutečnosti okenice na ambasádě a pod nimi
propast hluboká třicet metrů. Je to jen hříčka obrazů a zvuků:
někde v saypurském Ghaladeshi na druhé straně Jižních moří
ukazuje skleněná tabulka v kanceláři téhle ženy samu Sharu, jak
na ni zírá z Troonyiho pokojů.

Žena vypadá dost polekaně a hýbe ústy. Pohyby jejích rtů
doprovází hlas, ten je však tichý a plechový, jako by vycházel
z okapové roury: „Ach! Ach.“

„Tváříš se, jako bys čekala někoho jiného,“ prohodí Shara.

„Ne. Říkala jsem si, jestli zavoláš, ale nečekala jsem tě na *nou-
zovém* kanále.“ Zvuk není úplně čistý, ale přesto je znát, že má
hluboký a chraplavý hlas jako někdo, kdo si připaluje jednu ci-
garetu od druhé.

„Byla bys radší, kdybych nouzový kanál nepoužila?“

„Moje nástroje málokdy používáš k tomu, k čemu jsou určeny,“ prohlásí žena, zvedne se a přijde blíž.

„Je pravda, že tohle není... tak *úplně* nouzová situace,“ připustí Shara. „Chtěla jsem ti dát vědět, že jsem... že jsem rozjela operaci v Bulikově.“

Žena za sklem se usměje. I ve zralém věku je neobyčejně krásná. Na ramena jí spadají husté kadeře vlasů černých jako uhel, i když pramen nad čelem už prokvétá stříbrem. Je sice ve věku, kdy většina žen zanechá veškerého snažení o přitažlivou postavu, avšak ona si uchovala téměř každou křivku, dokonce jich má mnohem víc, než jich kdy může mít Shara. Té však připadá, že krásu tetičky Vinye odjakživa přesahoval její půvab: je to něčím v jejích očích, velikých, posazených daleko od sebe a sytě hnědých. Jako kdyby tetička Vinya neustále vzpomínala na dlouhý život, pro jaký by většina lidí vraždila.

„Kdepak operaci,“ řekne Vinya. „Plnohodnotnou diplomatickou misi.“

Shara si v duchu povzdechne. „Co mě prozradilo?“

„Totožnost Thivaniové,“ odpoví Vinya. „Dřepěla jsi na ní celé roky. Takových věcí si obvykle všímám. Když někdo — abych tak řekla — projde kolem stolu s občerstvením a strčí si jednu nebo dvě sušenky do rukávu. A pak se to jméno najednou objeví znovu, navíc hned poté, co jsme se dozvěděli o chudákovi Efre-movi... Takže je jasné, co děláš — nemám pravdu?“

Byla to chyba, pomyslí si Shara. *Neměla jsem se do toho pouštět, když jsem tak unavená.*

„Co tě to napadlo, Sharo?“ zeptá se Vinya mírně. „Víš, že bych to nikdy neodsouhlasila.“

„Proč ne? Ze všech agentů jsem byla nejbliž, navíc mám nejlepší kvalifikaci.“

„*Nemáš nejlepší kvalifikaci.* Byla jsi s Efre-mem v osobním kontaktu. Lépe bychom tě využili jinde. A mělas mi nejdřív poslat žádost.“

„Zkus se podívat do pošty,“ řekne Shara.

Vinyi přelétne po tváři stín podráždění. Přejde ke dveřím k otvoru pro poštu, prohrábne hromádku čekajících dopisů a vytáhne z ní malý proužek papíru. „Před čtyřmi hodinami,“ prohlásí. „Velice včasné.“

„Celkem ano,“ potvrdí Shara. „Provedla jsem všechny oficiální přípravy. Neporušila jsem žádná pravidla. Jsem nejvýše postavená agentka. A v tomhle oboru se vyznám. Nikdo neví o dějinách Bulikova víc než já.“

„To máš pravdu,“ řekne Vinya, vrátí se k oknu a zahledí se do skleněné tabulky. „Jsi naše největší odbornice na kontinentální historii. Pochybuju, že je po Efremově smrti na světě někdo, kdo ví o jejich mrtvých bozích víc než ty.“

Shara odvrátí zrak.

„Promiň,“ omlouvá se Vinya. „To ode mě bylo necitlivé. Pochop... občas je pro mě těžké zachovat si obyčejný soucit. Dokonce i v tomhle případě.“

„Já vím,“ řekne Shara. Funkce ministryně zahraničních věcí se tetička Vinya ujala před sedmi lety. Odjakživa byla hnacím motorem ministerstva, člověkem, u kterého tak jako tak skončila všechna rozhodnutí. Bylo jen otázkou času, kdy se ministryní stane i po formální stránce. Od jejího jmenování do funkce se hranice působnosti ministerstva jednak rozšířily, jednak se staly dostupnějšími: prolínají se s obchodem, průmyslem, dotýkají se politických stran a životního prostředí. A kdykoli se teď Shara přiblíží k Saypuru (což se stává velice zřídka), pokaždé slyší šepandu o tom, že Vinya Komaydová, matriarcha význačného rodu Komaydů, která patří mezi největší hlavouny v Ghaladeshi, pokukuje po další vedoucí pozici — po křesle premiéra. Tohle pomýšlení Sharu zneklidňuje a zároveň vzrušuje: možná že kdyby její teta zastávala nejvyšší úřad v Saypuru a na celém světě, mohla by se konečně vrátit domů... Ale do jakého domova by se vrátila?

„Kdybys Efrema necvičila zrovna ty,“ řekne Vinya, „kdyby ses nenabídla, že ho zaškoliš, nestrávila s ním tolik času... víš, že bych po tobě okamžitě sáhla, zlatíčko. Ale důstojníci nikdy nesmějí vyšetřovat smrt svých agentů. Vždyť to přece znáš.“

„Nebyl to můj agent. Jenom jsem ho vycvičila.“

„To je pravda, ale musíš uznat, že dokážeš být dost unáhlená, zvláště v osobních záležitostech.“

Shara vzdychne. „Já vážně nemůžu uvěřit, že se o tom *už zase bavíme*.“

„Já o tom mluvím, i když tu nejsi a neslyšíš to. Vytahují to na mě ve všech politických kruzích, když se pokouším sehnat finance.“

„Bylo to před sedmnácti lety!“

„Před šestnácti. Já vím. Voliči mají krátkou paměť. Na rozdíl od politiků.“

„Způsobila jsem někdy v životě v zahraničí něco, co by se třeba jen vzdáleně dalo nazvat skandálem? Znáš mě, tetičko. V tom, co dělám, jsem dost dobrá.“

„Nepopírám, že jsi pro mou práci byla požehnáním, drahoušku. To ne.“ Pak se Vinya s povzdechem zamyslí.

Shara se pokouší zachovat nehybnou, nečitelnou tvář a v rychlosti si přehrává posledních pět minut. Tenhle rozhovor ani zdaleka neprobíhá tak, jak očekávala. Myslela si, že jí teta udělí přísnou důtku. Shaře totiž připadá, že narazila na jakýsi hlubší, mnohem nebezpečnější podnik, kterého se Pangyui zřejmě účastnil. Jenže tetička Vinya zatím reagovala, jako kdyby Pangyui byl prostě jenom obyčejný historik na diplomatické misi... *A to znamená, že buď nic neví, pomyslí si Shara, nebo nechce, abych já věděla, že ví.*

A tak Shara vyčkává. Dávno přišla na to, že když prostě čekáte a díváte se, pravda se často ukáže sama, i když se ji váš protivník snaží zatajit. Vinya je sice její teta, ale vztah velitele

a jeho podřízeného se vždycky v něčem podobá vztahu mezi dvěma protivníky.

„Tak dobře,“ promluví Vinya. „Asi bys mi měla podat hlášení. Jaká je tam situace?“

Zajímavá, pomyslí si Shara. „Mizerná. Bouřlivá. Kdybych řekla, že hlavní diplomat Troonyi neudržoval ambasádu podle svých nejlepších možností a schopností, hrubě bych ji podcenila.“

„Troonyi... Bože, už jsem zapoměla, že ho tam strčili. Jsou na ambasádě nějaké mladé dívky?“

Shara si vzpomene na dívku s čajem. „Jedna.“

„Je těhotná?“

„Nevšimla jsem si.“

„Dobře. Díky mořím za ty dary.“

„A co městská guvernérka Mulagheshová? Pokud vím, do dění v Bulikově se moc... nevměšuje. V podstatě jen vymáhá dodržování našich zákonů. Můžu se na ni spolehnout?“

„Nejspíš ano. Dlouho sloužila v armádě, bojovala v povstáních. Vojanda do morku kostí. S takovými, jako je ona, jsi vždycky vycházela celkem dobře. Tak — a co profesor?“

„V tuto chvíli shromažďuji údaje,“ vytáhne Shara pohotovou, otřepanou, úslužnou odpověď.

„A co uděláš, až budeš vědět, kdo ho zabil a proč?“ ptá se Vinya.

„Vyhodnotím situaci a určím, jaké riziko by mohla představovat pro Saypur.“

„Takže pomsta ti na mysl nepřišla?“

„Když tě sledují oči světa,“ poznamená Shara, „pro pomstu není prostor. Musíme postupovat uvážlivě, aby se to obešlo bez krve. Jako vždy budu pouhým nástrojem v rukou svého národa.“

„Dost těch frází,“ řekne Vinya. „Nemám ponětí, na koho ještě zabírají.“ Odvrátí pohled a zamyslí se. „Uděláme to takhle, Sharo. Budu k tobě velkorysá. Dám ti na to lhůtu — jeden týden.“

Shara na ni upře rozhořčený pohled. „Jeden týden?!“

„Ano. Jeden týden na to, abys zjistila, jestli to má nějaký význam pro Saypur. Zlato, vždyť smrt toho chudáka si přál snad každý občan Bulikova! Co ty víš, klidně ho mohl zabít *vrátný*. Dám ti jeden týden na to, ukázat mi nějaký pádnější důvod, proč je nutné, abys byla v Bulikově — a pokud mi ho neukážeš, stáhnou tě odtamtud a dohled nad situací svěřím někomu jinému. Plýtváš svým talentem, miláčku. Ministerstvo pro tebe má mnohem důležitější úkoly.“

„Jeden týden...“ Shara chvíli váhá, jestli má říct Vinyi o Efre-mově vzkazu, ale pak usoudí, že případné špatné následky jednoznačně převažují nad dobrými.

„Tohle že je dívka, která mi před chvilkou tvrdila, že je nejmíše postavenou agentkou široko daleko? Z tvých slov jsem měla dojem, že ti stačí fouknout, a celý ten domeček z karet se sesype.“ Vinya zahýbe prsty a napodobí jimi karty pomalu se snášející k zemi. „Pokud jsi tak dobře připravená, drahoušku, jistě ti to potrvá jen pár *hodin*.“

Shara si s pocitem marnosti posune brýle ke kořeni nosu. „Tak dobře.“

„Výborně. O všem mě informuj. A velmi bych ocenila, kdyby ten tvůj člověk alespoň pár dní nikoho nezavraždil.“

„To ti nemůžu slíbit.“

„Já vím. Ale říkala jsem si, že to stejně zkusím.“

„A pokud se mi do týdne podaří tuhle situaci uhasit,“ řekne Shara, „pokud tentokrát opravdu dokážu nemožné, byla by nějaká šance, že —“

„Že co?“

„Že bych mohla být přeložena.“

„Přeložena?“

„Ano. Zpátky do Ghaladeshe.“ A potom, když na ni Vinya upřeně pohlédne, ještě dodá: „Minule jsme o tom mluvily.“

„Aha. Aha, jistě,“ řekne Vinya. „Ano, mluvily jsme o tom, že...?“